

INTRODUCCIÓ

La finalitat de l'assignatura d'individu i societat actual és preparar a l'alumne per participar activament en les decisions del seu entorn, a través de la contrastació d'informació, del diàleg, de la negociació i del consens.

Aquesta participació activa comporta implicar-se en les qüestions humanes, socials i culturals que ens envolten, asumint actituds com l'empatia, la flexibilitat i la cooperació.

En aquest sentit, l'assignatura lluny de defugir de les controvèrsies i complexitats del món actual, les fa seves i les apropa a l'alumne per tal de poder aprendre a conviure com a ciutadans dins de societats democràtiques i interculturals. L'objectiu és ajudar i acompanyar als alumnes a que pensin, no ensenyar-li què han de pensar; i per tant, aprendre a formular les preguntes adients que els portin a repensar la societat actual i plantejar-se el futur.

Les qüestions a tractar tenen a veure amb l'estructura social, els valors, la complexa construcció de la identitat individual i social, la comprensió de les transformacions socials, econòmiques i polítiques i la interpretació dels problemes socioeconòmics i filosòfics de la societat actual. En definitiva totes aquelles qüestions que són d'actualitat.

L'assignatura d'individu i societat actual es planteja des d'una vessant aplicada i de transferència amb la realitat social que ens envolta i amb un diàleg constant entre les diferents disciplines socials.

Una de les funcions essencials d'aquesta assignatura és la formació del pensament crític i creatiu en l'alumnat, que els permeti cercar alternatives de solució o millora a determinades situacions de la realitat actual. Es tracta de treballar el compromís social i la participació en la construcció d'un futur millor per la nostra comunitat. És important doncs, poder posar en relació la escola, la vida i el món, l'individu i la societat.

L'alumne explora la pluralitat de camins, aprèn a fer-se preguntes i a trobar respostes. Comporta desenvolupar tasques diverses, eines de recerca i de comunicació variades.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

El fet de fer servir com a eix vertebrador de l'assignatura la consolidació i el desenvolupament d'una cultura democràtica, comporta la mobilització per part de l'alumne d'aquelles competències necessàries per participar en una societat democràtica com l'andorrana.

En aquest sentit, és necessari que l'alumne compregui la complexitat de la realitat social actual, les demandes, reptes i oportunitats que hi són presents. Només així, l'alumne estarà preparat per donar resposta a qüestions complexes i obertes, en diferents circumstàncies i moments, en el context específic andorrà (més local) i el context internacional (europeu i global),

L'assignatura d'individu i societat actual s'articula sobre la base de la interrelació entre la persona i el grup, en aquells problemes, fenòmens o qüestions relacionades amb la relació entre l'individu i la societat

C1 SITUAR-SE EN LA REALITAT SOCIAL DEL MÓN ACTUAL

Contextualitzar la realitat social

C1 *Situar-se en la realitat social del món actual*

Establir relacions entre els diferents elements que determinen la realitat social

Analitzar la natura ideològica, els valors, els punts de vista dominants en les interpretacions que es fan de la realitat social

Aquesta competència fa referència al coneixement i la comprensió crítica, així com a la valoració de les diverses situacions socioculturals. Els alumnes viuen la realitat social del món actual com subjectes actius i ho fan amb una actitud oberta, crítica, no apriorística ni amb prejudicis.

Es fa necessari contextualitzar la realitat social en les seves dimensions espacials, Andorra i el context mundialitzat, i temporals, el present amb les referències necessàries al passat per comprendre les situacions actuals, i els possibles escenaris de futur.

Aquesta realitat social inclou també, la pròpia realitat individual de l'alumne, emmarca les seves opinions, valors, actituds i comportaments en els processos de socialització.

L'alumne estableix relacions entre els diferents elements que determinen la realitat social: la cultura, el dret i la justícia, la identitat, la ideologia i la política com els gran eixos on es debaten els valors i els punts de vista diferents i dominants en les interpretacions que es fan de la realitat social.

De la mateixa manera, cal analitzar la natura ideològica, els valors i els punts de vista dominants en les interpretacions que es fan de la realitat social. Aquesta s'interpreta segons la ideologia i els valors. Per tal de situar-se és important valorar aquesta influència, per intentar destriar què pot estar sent manipulat i/o esbiaixat.

En aquest sentit, l'alumne consolida i desenvolupa a través d'aquesta competència l'autoconeixement, l'autoestima, el pensament ètic i la interculturalitat. Al mateix temps que valora la importància del diàleg i el pensament crític, el respecte i la confiança en els altres éssers humans.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA COMPETÈNCIA

El coneixement i la comprensió crítica, així com la valoració de les diverses situacions socioculturals, com la dignitat humana i els drets humans, la diversitat cultural, la democràcia, la justícia, l'equitat i el govern de la llei (justa i participada) són importants a l'hora de situar-se davant de la realitat social del món actual.

L'estudi de cas esdevé una bona metododologia d'aula, presentar a l'aula situacions quotidianes més o menys conflictives, dilemes morals, plantejaments dialògics de mediació i resolució de conflictes, situacions de justícia/injustícia social, de desigualtat, de convivència, de solidaritat, d'inserció laboral, d'interrelació grupal, d'identitat, de sociabilitat, de cooperació, etc. Tanmateix els estudis de cas poden ser un bon instrument per la recerca, si plantegem a l'aula, el treball amb estudis de cas, per exemple: sobre la pobresa i l'exclusió social, l'impacte de la migració al país, la construcció de la identitat (en qüestions de gènere, de cultura, etc.); racisme; drets i deures de ciutadania; qüestions properes sobre la democràcia i els partits polítics i la tolerància; sobre violència; etc.

També esdevé important el treball de la literacitat crítica, la tria de fonts d'informació per part del professor que potenciïn: diferenciar fets d'opinions, argumentar la veracitat i la fiabilitat de les fonts, distingir les ideologies, identificar els silencis.

C2 PROPOSAR ALTERNATIVES DE MILLORA A SITUACIONS DE LA REALITAT SOCIAL ANDORRANA

Analitzar els diferents punts de vista contraposats amb respecte, tolerància a la diversitat i amb pensament crític

C2 Proposar alternatives de millora a situacions de la realitat social

Valorar l'impacte de les diferents accions socials a curt, mitjà i llarg termini

Prendre decisions acordades, tenint en compte valors democràtics i consensuats

Aquesta competència comporta conèixer les situacions d'injustícia socials, en el marc dels drets humans, comprendre les causes i analitzar-les, alhora, des d'un punt de vista global i local. L'alumne amb aquesta competència aprèn a projectar la seva intervenció social sempre orientada a la millora de la vida de les persones de la seva comunitat, amb una actitud oberta a la diversitat cultural, amb respecte i tolerància, interaccionant dialògicament i prenent decisions de manera ben argumentada i coherent.

L'alumne desenvoluparà amb aquesta competència les habilitats pròpies del pensament crític, i també creatiu, de comunicació, d'empatia, de cooperació i de resolució de conflictes. En aquest sentit, requereix també actituds com ara obertura a la diversitat cultural i diferents creences, punts de vista i pràctiques socioculturals diferents, respecte, mentalitat cívica, responsabilitat i tolerància a l'ambigüitat i complexitat.

De la mateixa manera, l'alumne valora l'impacte que poden tenir les diferents accions socials, ja siguin polítiques, ideològiques, econòmiques, etc. Aquest impacte pot tenir conseqüències volgudes i/o no volgudes, efectes perversos no cercats o no esperats, i efectes a curt, mig i llarg termini.

En aquest sentit, la sostenibilitat en el sentit holístic, tenint en compte l'àmbit ecològic, però també l'humà i social, de les organitzacions és el marc on s'han d'inserir aquestes valoracions, tenint com elements fonamentals la convivència, el benestar col·lectiu, el bé comú i l'equitat.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA COMPETÈNCIA

Per tal de poder proposar alternatives de millora l'alumne analitza els diferents punts de vista des d'una perspectiva crítica; tot plegat emmarcat en el respecte i aprofundiment del dret andorrà, de la justícia, dels drets humans i dels valors democràtics i consensuats. Cal analitzar problemes socials actuals i/o problematitzar el fets socials que treballem i proposar alternatives de millora.

Aquesta competència contempla l'anàlisi dels diferents punts de vista contraposats amb respecte, tolerància a la diversitat i amb pensament crític; prendre decisions acordades tenint en compte valors democràtics i consensuats, i valorar l'impacte de les diferents accions socials a curt, mitjà i llarg termini. En aquest sentit, es pot fer prospectiva de conjunt (anàlisi DAFO), projectar iniciatives socials a través de l'Aprenentatge i Servei (ApS) i participar en la presa de decisions democràtiques en cada àmbit que sigui possible (centre educatiu, l'aula, la comunitat, etc.).

RECURSOS D'APRENTATGE

Per desenvolupar aquestes competències és necessari treballar una sèrie de recursos, pensats des d'una perspectiva crítica que garanteixi un treball competencial.

En aquest sentit, els blocs de recursos permeten desenvolupar a l'hora les dues competències proposades, perquè es basen en problemàtiques socials actuals que tenen a veure amb la interacció, en ocasions complexa entre allò personal i allò social. En aquest sentit, la lògica interna dels recursos vincula els àmbits individual i social amb les circumstàncies i els contextos actuals, tant de la realitat andorrana com de la realitat internacional.

Els aspectes fonamentals a tractar giren al voltant de la cultura, la política, la identitat i el conflicte. Aquests tenen a veure amb l'estructura social, els valors, la complexa construcció de la identitat individual i social, la comprensió de les transformacions socials, econòmiques i polítiques i la interpretació dels problemes socioeconòmics i filosòfics de la societat actual. En aquest sentit, els blocs de recursos són concebuts com un contínuum social i socialitzador que ho impregna tot, i es potencien les interrelacions entre els diferents blocs, sempre des d'una perspectiva multidisciplinar, un lloc de trobada de les diferents ciències socials.

Pel que fa als procediments, s'han identificat una sèrie de recursos comuns a tots els blocs que responen a la metodologia pròpia de les disciplines socials i humanístiques, relacionats amb: l'obtenció de la informació, els específics pel tractament o processament de la informació i els relacionats amb la comunicació o l'aplicació de la informació en nous contextos.

La funció essencial de l'assignatura d'individu i societat actual és la formació del pensament crític i creatiu en l'alumnat, que els permeti cercar alternatives de solució a determinades situacions de la realitat actual. Es tracta de treballar el compromís social i participar en la construcció d'un futur millor per la nostra comunitat. És important doncs, poder garantir una relació clara i diàfana entre escola, vida i món, entre individu i societat.

Llegenda dels recursos per colors:

- Recursos propis del bloc
- Recursos comuns a tots els blocs

BLOC 1 LA CONSTRUCCIÓ DE LA IDENTITAT INDIVIDUAL I COL·LECTIVA I LES SEVES PROBLEMÀTIQUES

La construcció identitària és un procés complex i fonamental en la construcció del subjecte individual i de la participació en societat. Sovint en aquest procés, es projecten prejudicis i estereotips vers el “altres”, els que no són com “nosaltres”, els que no són del nostre grup (cultural, social, ideològic, etc.). En ocasions, la cohesió del mateix grup pot estar alineada amb sentiments i actuacions etnocentristes, racistes i d'injustícia social. Aquest bloc pretén ajudar a superar la identitat de resistència per arribar a la identitat-projecte; és a dir, a reconèixer positivament la pròpia identitat i la dels altres per tal de conviure en una societat democràtica comuna, que s'enriqueix d'identitats múltiples (culturals, de gènere, ideològiques, etc.).

BLOC 1 LA CONSTRUCCIÓ DE LA IDENTITAT INDIVIDUAL I COL·LECTIVA I LES SEVES PROBLEMÀTIQUES	
Fets i conceptes	
• La Construcció del Subjecte ○ Relació individu-societat ○ Els dilemes d'identitat (<i>p.e. el xoc entre allò que espera la societat de l'individu i la pròpia identitat individual</i>) ○ Identitats múltiples (<i>p.e. el fet de poder tenir més d'una identitat cultural</i>) ○ Les relacions intergeneracionals (la complexitat enriquidora) • La construcció del gènere. El gènere és un constructe social ○ Igualtat de gènere versus violència de gènere ○ Ideologies i gènere ○ Homofòbia • El concepte de classe social i l'ethos professional ○ Classisme, ocupació, atur i inclusió social ○ Equitat, diferència i desigualtat (<i>p.e. les desigualtats del mercat de treball</i>) ○ (In)justícia social ○ Ideologies i jerarquies socioeconòmiques i de prestigi • La construcció de la identitat cultural. Etnocentrisme, racisme i interculturalitat	
Procediments	
• Processament de la informació: ○ Selecció de diferents tipus de fonts d'informació potencial que permetin conèixer els diferents arguments de la complexa construcció de la identitat ○ Utilització de diferents tècniques de recollida d'informació de forma complementària o simultània	

- Recerca d' arguments i contra arguments per valorar la credibilitat de les fonts d'informació, segons la seva procedència i la intencionalitat del creador o emissor de la font
- **Tractament i anàlisi de les problemàtiques socials**
 - Utilització de diferents maneres d'organitzar la informació, per tal de facilitar l'anàlisi i la Interpretació de dades i informacions (mapes conceptuals, classificacions, esquemes)
 - Identificació i determinació dels diferents punts de vista i les idees claus de cada font i identificant si hi ha alguna idea o punts de vista que troben a faltar
 - Anàlisi de casos de classisme, desigualtat i injustícia
 - Anàlisi de les problemàtiques associades a la identitat de gènere, de classe-professional i d'identitat cultural
- **Síntesi, conclusió o reflexió**
 - Fer la síntesi de les dades, elements i les informacions, per tal d'emetre els nostres propis judicis clars, crítics i fonamentats, en relació amb la construcció de la identitat de gènere, de classe-professional i de cultura a la societat actual
 - Determinació i conclusió de l'impacte a curt i llarg termini de les decisions socioculturals i ideològico-polítiques actuals sobre la identitat de gènere, de classe-professional i d'identitat cultural
 - Determinació de les implicacions ètiques de la qüestió o acció
- **Comunicació**
 - Comunicació dels arguments, conclusions, prediccions i pla d'acció de manera clara i lògica
 - Utilització del vocabulari específic i adequat a les temàtiques tractades
 - Citació correcta de les fonts de referència
- **Temps**
 - Interpretació de la història de les idees (mentalitats) en relació amb la identitat de gènere, classe-professional i identitat cultural

Actituds i valors

- Actitud oberta i flexible que faciliti el reconeixement de l'Altre
- Donar valor al paper fonamental que pot jugar un poder democràtic en el marc dels Drets Humans, com a drets fonamentals a l'hora de prevenir i lluitar contra les desigualtats culturals, de gènere i de classe
- Respecte a la diversitat humana (diferents gèneres, professions, cultures)

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DEL BLOC

L'aprenentatge significatiu i contextualitzat, treballant amb les pròpies experiències i la motivació dels alumnes aportarà el sentit a l'aprenentatge. La idea de la interacció entre individu i societat actual ajuda a explicar i comprendre, racionalment i emocionalment la construcció de les identitats individuals i col·lectives i les seves problemàtiques. En aquest sentit, les principals activitats d'aprenentatge haurien de dirigir-se a i) la presa de consciència de l'alteritat, és a dir de la pròpia identitat i de la dels altres, ii) la crítica d'aquells arguments i situacions que dificulten el reconeixement dels altres, des de postures etnocentristes o masclistes iii) el rebuig de tota mena de discriminació racista, masclista, etc.

L'ús de la premsa permet fer un seguiment de possibles problemes de racisme, masclisme o de despreci vers l'altre.

La realització de debats i simulacions, i fins i tot jocs de rol, permet contrastar arguments i opinions. I l'ús d'internet i de les xarxes socials permet denunciar aquestes discriminacions i injustícies, així com aturar –per exemple- rumors racistes o suposats “acudits” sexistes. Això pot ajudar a detectar situacions de racisme, sexisme i discriminació i presentar noves argumentacions com a evidència del compromís personal i col·lectiu dels i de les estudiants.

BLOC 2 LA SOCIALITZACIÓ, EL PATRIMONI I LA DIVERSITAT CULTURAL

L'estudi de la cultura examina aspectes que s'han tramés al llarg del temps com les creences, els valors, les institucions, els comportaments, les tradicions i les forma de vida d'un grup de persones; però també abasta altres atributs i productes culturals, com la llengua, la literatura, la música, les arts i artefactes, la tecnologia i els aliments. Aquest bloc apropa a l'alumne a prendre consciència de la diversitat cultural com a producte de les diferents maneres en el que els diferents grups socials s'han adaptat i creat. En aquest sentit, les cultures presenten similituds i diferències, i els alumnes han de veure's a si mateixos com a individus i com a membres d'una cultura particular que comparteix similituds amb altres grups culturals, a l'hora que esdevé el seu distintiu. En una societat democràtica i intercultural, emmarcada en un món globalitzat, els estudiants necessiten entendre les múltiples perspectives que es deriven dels diferents punts de vista culturals. En aquest sentit, s'han de tenir clares les diferències entre assimilació i integració, ja que de vegades, parlem d'integració tenint la idea que els altres –per integrar-se- han d'acabar sent com nosaltres, i això no és integració sinó assimilació.

BLOC 2 LA SOCIALITZACIÓ, EL PATRIMONI I LA DIVERSITAT CULTURAL	
Fets i conceptes	
• Les relacions intergeneracional i el procés de socialització ○ La permanència i el canvi de valors, normes, lleis, pautes de conducta, relació amb el fenomen religiós ○ Qui decideix què és patrimoni d'un grup? com es construeix la valoració del patrimoni com a tal? • Les diferents maneres de relacionar-se amb el medi físic i social. ○ La diversitat cultural ▪ Etnocentrisme i les problemàtiques lligades al racisme, xenofòbia i assimilació ▪ Relativisme cultural i les problemàtiques lligades a la segregació, els ghettos i el Multiculturalisme ▪ La interculturalitat i les possibilitats del diàleg i el respecte als Drets Humans, la integració i la tolerància mútua	

Procediments
• Processament de la informació: ○ Identificació i tria dels diferents tipus de fonts d'informació potencial que permetin conèixer diferents elements culturals (diacrònicament i sincrònicament) ○ Recerca d' arguments i contra arguments per valorar la credibilitat de les fonts d'informació, segons la seva procedència i la intencionalitat del creador o emissor de la font • Tractament i anàlisi de les problemàtiques socials ○ Utilització de diferents maneres d'organitzar la informació, per tal de facilitar l'anàlisi i la Interpretació de dades i informacions (mapes conceptuals, esquemes, quadres comparatius) ○ Identificació i determinació dels diferents punts de vista i les idees claus de cada font i identificar si hi ha alguna idea o punts de vista que troben a faltar ○ Anàlisi de les diferents alternatives culturals en relació amb diverses qüestions de la vida quotidiana ○ Anàlisi de les problemàtiques associades a la diversitat cultural • Síntesi, conclusió o reflexió ○ Determinació i conclusió de l'impacte a curt i llarg termini de les decisions polítiques actuals sobre les relacions personals i grupals entre diversos grups culturals ○ Determinació de les implicacions ètiques de la qüestió o acció • Comunicació ○ Utilització del mode de presentació apropiat segons el tipus d'informació que es vol exposar o comunicar i segons l'audiència a la que es dirigeix ○ Comunicació dels arguments, conclusions, prediccions i pla d'acció de manera clara i lògica ○ Utilització del vocabulari específic i adequat a les temàtiques tractades ○ Citació correcta de les fonts de referència
Actituds i valors
• Comprensió crítica de les produccions culturals • Actitud oberta i flexible davant la diversitat cultural • Actitud democràtica de reconeixement dels drets i deures

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DEL BLOC

Es pot treballar en relació a dilemes, com per exemple, dilemes d'identitat de gènere, dilemes sobre l'anomenada "acció afirmativa" (o anteriorment "discriminació positiva") i també dilemes sobre els universals, sobre determinants elements culturals i valors que poden ser tractats com a universals o particulars.

Les problemàtiques poden ser tractades en situacions d'aula, com a exemples reals d'aula en una seqüència didàctica, sobre la pròpia identitat sexual, la pròpia identitat cultural amb més o menys mestissatge, en el marc de la complexitat i si una persona pot ser "ella mateixa" davant de les possibles pressions socials, de grup. També poden ser tractades a través de fonts d'informació dels mitjans de comunicació, de les xarxes socials o fent entrevistes a gent gran o a altres joves. Fins i tot es podrien tractar a través de l'activitat didàctica coneguda com "El passeig a la deriva o passeig narrat" (Miró i Molina, 2016), com a eina pedagògica de detecció de necessitats o problemàtiques socials i el seu tractament posterior.

BLOC 3 EL PENSAMENT POLÍTIC, LA REGULACIÓ SOCIAL I LA DEMOCRÀCIA

Aquest bloc desenvolupa el pensament polític, la regulació social i la democràcia que són maneres de donar resposta a la imbricació de la socialització i la construcció de la (o les) identitat(s) i també als conflictes que es generen. El poder, la regulació social i els Drets fonamentals d'igualtat i justícia social donen elements conceptuals per treballar la relació individu i societat i els conflictes que apareixen en la socialització i la construcció de la identitat.

En relació amb la Política tenim els àmbits i continguts que es refereixen al Poder, la Regulació Social i els Drets fonamentals d'igualtat i justícia social. En aquest sentit, els Drets Humans, la Cultura de la pau i els valors democràtics (normes, "control social") són eixos essencials de l'acció política que se substància de manera més propera en el que anomenem Democràcia local i participativa (ciutadania participativa).

BLOC 3 EL PENSAMENT POLÍTIC, LA REGULACIÓ SOCIAL I LA DEMOCRÀCIA	
Fets i conceptes	
• Pensament polític: ○ L'evolució de les estructures de poder, autoritat i govern • Regulació social i participació ciutadana ○ Lleis i normes (legalitat) ○ Drets i deures ○ Poder i Autoritat (lideratge) ○ Llibertat d'expressió ○ Tolerància mutua • Democràcia: aprofundiment i revitalització ○ Ciutadania ○ Democràcia constitucional ○ Democràcia participativa	
Procediments	
• Processament de la informació: ○ Identificació i tria dels diferents tipus de fonts d'informació potencial que permetin conèixer els diferents sistemes polítics (democràtics i no democràtics) actuals ○ Recerca d' arguments i contra arguments per valorar la credibilitat de les fonts d'informació, segons la seva procedència i la intencionalitat del creador o emissor de la font • Tractament i anàlisi de les problemàtiques socials	

○ Confrontació de dades polítiques i socials (països democràtics -amb diferents sistemes- i no democràtics -amb diferents sistemes-) ○ Relació de dades polítiques i socials i amb l'índex de progrés i desenvolupament humà (ONU) ○ Identificació i determinació dels diferents punts de vista i les idees claus de cada font i identificar si hi ha alguna idea o punts de vista que troben a faltar ○ Comparació de les formes de vida, graus de llibertat, equitat, etc. segons els sistemes polítics ○ Descripció i anàlisi de les diferents alternatives actuals per revitalitzar la democràcia (representativa, participativa, etc.) ○ Anàlisi de les diferents ideologies polítiques ● Síntesi, conclusió o reflexió ○ Fer la síntesi de les dades, elements i les informacions, per tal d'emetre els nostres propis judicis clars, crítics i fonamentats, en relació amb el nivell de participació i implicació política dels ciutadans als diferents sistemes polítics (democràtics - diferents realitats, andorrana, europea, etc.- i no democràtics) ○ Determinació i conclusió de l'impacte a curt i llarg termini de les decisions polítiques actuals sobre la ciutadania ○ Determinació de les implicacions ètiques de la qüestió o acció ● Comunicació ○ Comunicació dels arguments, conclusions, prediccions i pla d'acció de manera clara i lògica ○ Utilització del vocabulari específic i adequat a les temàtiques tractades ○ Citació correcta de les fonts de referència ● Temps/espai ○ Ús de la cronologia per mesurar el temps passat en relació amb la història de les idees, ideologia, etc. ○ Localització dels diferents sistemes polítics (democràtics -diferents models- i no democràtics) al món	Actituds i valors
● Prendre consciència del poder que té la democràcia per prevenir o lluitar contra les desigualtats socials i afavorir l'equitat, les llibertats ciutadanes i la participació ● Actitud oberta, entre la permanència i el canvi per aprofundir en la democràcia (la importància de valorar la democràcia, però també la necessitat de canvis)	

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DEL BLOC

Es necessària una comprensió dels fonaments del pensament polític i del desenvolupament històric de les diverses estructures de poder, autoritat i govern, encara que no sigui de manera detallada i en profunditat. També requereix del coneixement de les estructures en la societat andorrana, així com en altres parts del món. Igualment es fa necessari l'aprenentatge dels ideals i valors bàsics d'una democràcia constitucional.

A través de l'estudi de les relacions dinàmiques entre els drets individuals i les responsabilitats, les necessitats dels grups socials i els conceptes d'una societat justa, els estudiants es tornen més eficaços com a “solucionadors” de problemes i prenedors de decisions quan s'aborden els problemes persistents i problemes socials en la vida pública. Mitjançant l'aplicació dels conceptes i mètodes de la ciència política i el dret, els estudiants aprenen la forma de treball per promoure un canvi social positiu. Els alumnes han de tenir l'oportunitat d'aplicar els seus coneixements i habilitats per a participar en el funcionament dels diferents estaments de poder, autoritat i govern. Són temàtiques relacionades sobre Poder, Regulació Social i Drets fonamentals d'igualtat i justícia social; Drets Humans, i els valors democràtics (normes, “control social”); Democràcia local i participativa (ciutadania participativa; Metodologia NIP (Hans Harm): Nuclis d'Intervenció Participativa). En aquesta línia, el treball per projectes pot coadjuvar a que sigui un aprenentatge també contextualitzat a més de significatiu; i així tenir en compte el treball de recerca, iniciatives d'Aprenentatge i servei (ApS), etc.

BLOC 4 EL CONFLICTE I LA CONVIVÈNCIA

Aquest bloc desenvolupa la idea i la pràctica del conflicte com una oportunitat de millora de la convivència, no per provocar-lo gratuïtament sinó en la confiança i seguretat que el conflicte com a tal és inherent al gènere humà (a l'“animal social”), i això és diferent de la violència. Aquesta no és connatural al gènere humà, ho és el conflicte, ja que som “socials”. La violència és una mala manera de “resoldre” i/o d’afrontar el conflicte. Precisament perquè col•laborem tenim conflicte i aquest, ben gestionat, pot acabar sent una alternativa de millora de la situació anterior i, per tant, de la convivència. Per tant, el conflicte hi és present a la nostra societat i sorgeix de la pròpia interacció humana, de viure en societat, la qual cosa també explica que els conflictes siguin viscuts com a personals i grupals.

La Conflictologia, com a estudi i pràctica de gestió del conflicte ha d'ajudar a entendre les diverses situacions de diversitat d'opinions i actuacions i de diferents interessos i objectius. Novament és un tema clau del que significa l'articulació de les relacions individu i societat (actual). Els alumnes han d'analitzar conceptualment el conflicte com referent del fet humà, de la convivència i de la col•laboració. De fet, el conflicte, en sí mateix, no és ni positiu ni negatiu, depèn de la seva gestió i si millora la situació existent, en un marc de més justícia social, llibertat i igualtat. Els alumnes han de conèixer les diferents tècniques i estratègies per afrontar els conflictes; bàsicament, la negociació, la mediació i l'arbitratge. Han de valorar la importància del diàleg (perspectiva dialògica) del respecte i de la confiança en els altres éssers humans.

BLOC 4 EL CONFLICTE I LA CONVIVÈNCIA

Fets i conceptes

- **El coneixement del conflicte. Element inherent de les relacions humanes i socials**
 - El conflicte, element inherent de les relacions humanes i socials (interaccions grupals/ “animals socials”/ convivència i col·laboració/ dilemes/ poder)
 - Socialització (individu-societat: conflictes intrapersonals, interpersonals, intragrupals, intergrupals)
- **Conflicte versus violència:**
 - Ideologia: Dogmatisme versus pensament dèbil (postmodernitat/ deconstrucció)
 - Tipologia de conflictes (psicològics, injustícia social, culturals, socials (gènere, classe, etnicitat); manifestos, latents, etc. “mobbing”/ “bullying”)
 - Violència
- **Comunicació i transformació de conflictes:**
 - Estratègies de resolució de conflictes: Negociació / Mediació / Arbitratge
 - Els elements fonamentals en el procés de resolució de conflictes: la Justícia restaurativa, l'empatia i la tolerància mútua
 - Comprensió versus justificació
 - Diàleg i consens

Procediments

- **Processament de la informació:**
 - Identificació i tria dels diferents tipus de fonts d'informació potencial que permetin conèixer els diferents conflictes socials (i culturals, polítics, etc.) actuals
 - Recerca d' arguments i contra arguments per valorar la credibilitat de les fonts d'informació, segons la seva procedència i la intencionalitat del creador o emissor de la font
- **Tractament i anàlisi de les problemàtiques socials**
 - Lectura i interpretació de dades a partir de les diverses informacions i argumentacions de les parts en conflicte i/o diferents estudis de cas (conflictes)
 - Identificació i determinació dels diferents punts de vista i les idees claus de cada font i identificar si hi ha alguna idea o punts de vista que troben a faltar
 - Comparació de les diferents possibilitats d'enfocar i tractar un conflicte (marc de negociació / mediació/ o arbitratge)
 - Descripció i anàlisi de les diferents alternatives de tractament d'un conflicte i de la seva possible solució (diferents models de mediació: Harvard, Circular-Narratiu, etc.)
 - Anàlisi de les problemàtiques associades a diferents tipus de conflictes (personals, grupals / socials, culturals, identitaris, polítics, ideològics, etc.)
- **Síntesi, conclusió o reflexió**
 - Fer la síntesi de les dades, elements i les informacions, per tal d'emetre els nostres propis judicis clars, crítics i fonamentats, en relació amb qualsevol tipus de conflicte (conflictologia com a marc per procedir teòricament i de manera aplicada)
 - Determinació i conclusió de l'impacte a curt i llarg termini de les diverses alternatives de solucions proposades davant dels conflictes

○ Determinació de les implicacions ètiques de la qüestió o acció ● Comunicació ○ Comunicació dels arguments, conclusions, prediccions i pla d'acció de manera clara i lògica ○ Utilització del vocabulari específic i adequat a les temàtiques tractades ○ Citació correcta de les fonts de referència
Actituds i valors
● Donar valor a actituds com l'empatia, la tolerància mútua i l'assertivitat a l'hora de gestionar els conflictes ● Actitud dialogant, de consens a l'hora d'enfrontar-se als conflictes ● Actitud de comprensió i d'actuació-implicació (NO omissió) per millorar la situació ● Actitud positiva davant els conflictes, enfocant-los com a una oportunitat de millora de la situació anterior

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DEL BLOC

Els alumnes haurien de poder analitzar conceptualment el conflicte com referent del fet humà, de la convivència i de la col·laboració. Precisament perquè col·laborem tenim conflicte. De fet, el conflicte, en sí mateix, no és ni positiu ni negatiu, depèn de la seva gestió i de si millora o no la situació existent, en un marc de més justícia social, llibertat i igualtat. La violència no és connatural al gènere humà, ho és el conflicte, ja que som "socials". La violència és una mala manera de "resoldre" i/o d'afrontar el conflicte. Els alumnes han de conèixer les diferents tècniques i estratègies per afrontar els conflictes; bàsicament, la negociació, la mediació i el arbitratge. Han de valorar la importància del diàleg (perspectiva dialògica) del respecte i de la confiança en els altres éssers humans.

CRITERIS D'AVUACIÓ

CRITERIS D'AVUACIÓ DE LA C1

C1

Situar-se en la realitat social del món actual

CA1. Rigor

CA2.Coherència

RIGOR

El rigor a l'hora de situar-se en la realitat social està present a l'hora de cercar fonts d'informació, en la seva anàlisi i en la seva interpretació. En aquest sentit, cal tenir-lo present quan s'estableix i justifica la fiabilitat de les fonts d'informació i de la informació. Però també, quan valora la seva versemblança, quan interpreta els buits i silencis; quan valora els possibles biaixos i estereotips provinents dels diferents punts de vista i ideologies o quan determina l'autenticitat i la representativitat d'una informació

COHERÈNCIA

La coherència és clau a l'hora d'interrelacionar i interpretar els diferents elements que determinen la realitat social. En aquest sentit, s'ha de buscar la coherència entre les informacions obtingudes de diferents fonts i entre les fonts i els arguments que construeix l'alumne. També entre les preguntes i els supòsits formulats i els resultats obtinguts. La coherència cal observar-la també a l'hora de contextualitzar la informació espacial i temporalment o en la crítica realitzada a la fiabilitat de fonts d'informació i d'arguments.

CRITERIS D'AVALUACIÓ DE LA C2

C2

Proposar alternatives de millora a situacions de la realitat social andorrana

CA1. Rigor

CA2. Coherència

RIGOR

El rigor en la proposició d'alternatives de millora, es troba relacionat amb la interpretació i l'anàlisi de processos, fenòmens i problemes socials i amb la contrastació d'informació. Cal el rigor a l'hora d'identificar i valorar les diferents problemàtiques socials actuals, també a l'hora de prendre en consideració les propostes de solucions dutes a terme, quan s'analitzen els seus punts forts i febles, el seu impacte a curt, mig i llarg termini. Igualment, cal el rigor quan es valoren les possibles conseqüències volgudes i no volgudes de les decisions i eleccions que es prenen.

COHERÈNCIA

La coherència en la proposició d'alternatives de millora, cal que les diferents decisions que es prenen en una planificació siguin coherents entre elles (no contradictories), que es reforcin entre elles, que responguin a l'objectiu últim de la planificació (sovint amb el temps o amb l'augment de complexitat de la planificació es perd de vista el sentit de la intervenció). Però també és important la coherència, amb els valors i les actituds que impregnen , etc.

EXPECTATIVA DE FINAL DE CICLE

EXPECTATIVA DE FINAL DE CICLE DE LA C1

Al final de Batxillerat, l'alumne es situa en la realitat social del món actual, alliberat d'actituds predeterminades i disposat a reflexionar sobre realitats complexes, quan analitza i contrasta les diferents informacions i les fonts d'informació identificades que li permetin descriure i definir les característiques essencials, necessàries i suficients dels problemes de la societat actual (culturals, identitaris i polítics). Seguint en aquesta línia, l'alumne interpreta els diferents problemes de la societat actual contrastant les diverses opinions, ideologies i punts de vista presents als problemes, construint coneixement a través de les relacions amb els altres i debatent sobre diferents dilemes i conflictes. Per últim, supera els seus propis prejudicis demostrant respecte pels drets humans, la igualtat i les diferències, la diversitat d'opinions i d'idees.

EXPECTATIVA DE FINAL DE CICLE DE LA C2

Al final de Batxillerat l'alumne proposa alternatives de millora a situacions de la realitat social andorrana, quan es posiciona i pren decisions de manera raonada, conseqüent i coherent.

En aquest sentit l'alumne analitza les diverses alternatives davant una problemàtica social i/o conflicte, i fa prospectiva de conjunt a través de l'anàlisi de les debilitats, les amenaces, les fortaleces i les oportunitats. Alhora, participa en la presa de decisions democràtiques en cada àmbit que sigui possible: l'escola, la família, la comunitat, etc. Seguint en aquesta línia, argumenta les decisions preses i valora l'impacte de les possibles decisions adoptades de present i de futur. Per últim, sap i pot projectar iniciatives socials per la millora social en el marc de la col•laboració en àmbits públics i privats andorrans.

QUADRES DE SÍNTESI

QUADRE DE SÍNTESI DE LA C1

Competència i dimensions

Contextualitzar la realitat social

C1 *Situar-se en la realitat social del món actual*

Establir relacions entre els diferents elements que determinen la realitat social

Analitzar la natura ideològica, els valors, els punts de vista dominants en les interpretacions que es fan de la realitat social

Criteris d'avaluació

CA1. Rigor

CA2. Coherència

Expectativa de final de cicle

Al final de Batxillerat, l'alumne es situa en la realitat social del món actual, alliberat d'actituds predeterminades i disposat a reflexionar sobre realitats complexes, quan analitza i contrasta les diferents informacions i les fonts d'informació identificades que li permetin descriure i definir les característiques essencials, necessàries i suficients dels problemes de la societat actual (culturals, identitaris i polítics). Seguint en aquesta línia, l'alumne interpreta els diferents problemes de la societat actual contrastant les diverses opinions, ideologies i punts de vista presents als problemes, construint coneixement a través de les relacions amb els altres i debatent sobre diferents dilemes i conflictes. Per últim, supera els seus propis prejudicis demostrant respecte pels drets humans, la igualtat i les diferències, la diversitat d'opinions i d'idees.

Competència i dimensions

Analitzar els diferents punts de vista contraposats amb respecte, tolerància a la diversitat i amb pensament crític

C2 Proposar alternatives de millora a situacions de la realitat social

Valorar l'impacte de les diferents accions socials a curt, mitjà i llarg termini

Prendre decisions acordades, tenint en compte valors democràtics i consensuats

Criteris d'avaluació

CA1. Rigor

CA2. Coherència

Expectativa de final de cicle

Al final de Batxillerat l'alumne proposa alternatives de millora a situacions de la realitat social andorrana, quan es posiciona i pren decisions de manera raonada, conseqüent i coherent.

En aquest sentit l'alumne analitza les diverses alternatives davant una problemàtica social i/o conflicte, i fa prospectiva de conjunt a través de l'anàlisi de les debilitats, les amenaces, les fortaleces i les oportunitats. A l'hora, participa en la presa de decisions democràtiques en cada àmbit que sigui possible l'escola, la família, la comunitat, etc. Seguint en aquesta línia, argumenta les decisions preses i valora l'impacte de les possibles decisions adoptades de present i de futur. Per últim, sap i pot projectar iniciatives socials per la millora social en el marc de la col•laboració en àmbits públics i privats andorrans.